

RADIONICA ZA DAN SIGURNIJEG INTERNETA

U kreiranju sudjelovali: učenici 3. razreda gimnazije Srednje škole Novska

Mentorica: Željka Pugelnik Vuković, prof. mentor

- Naziv: **Kroz šumu (lažnih vijesti, objava i videa)**
- Tema: Lažne vijesti (fake news) – kako kritički pristupati sadržajima na internetu
- Dobna skupina: 3. razred srednje škole (prilagođen i za sve srednjoškolce)
- Ciljevi: prepoznati lažne vijesti
uočiti obilježja lažnih vijesti
razlikovati lažne vijesti i objave od stvarnih vijesti i objava
kritički analizirati informacije
učiti kroz zabavu
- Potrebni materijali: hamer ili kolaž papir (zelene ili neke druge boje), običan bijeli papir A4 formata, magneti, uručci, pametni telefoni s pristupom internetu/tableti/računala
- Scenarij radionice:

Za ovu se aktivnost nastavnici/voditelji trebaju unaprijed pripremiti. Prema fotografijama u nastavku ovog dokumenta potrebno je složiti/pripremiti ploču. Na ploči će biti označen START, šuma sa stablima na kojima će biti slova koja čine: fake news, CILJ i na cilju natpis: MJESTO SIGURNIJEG INTERNETA. Na start možete staviti i Sigurka koji će se kretati šumom. Možete ga dizajnirati sami ili se koristiti ponuđenim (istog je kreirala učenica Ida Fijačko, 3.g). Potrebno je pripremiti i osam uručaka na kojima će se nalaziti jedna lažna vijest/objava/video te jedna stvarna vijest/objava/video. Vijesti/objave/video bit će označena slovima ili brojevima. Kako bi učenici lakše vidjeli video/vijest/objavu, potrebno ih je pretvoriti u kodove kako bi se mogli očitati pomoću mobitela. Isto tako, na uručcima mogu biti samo poveznice pa će ih učenici otvoriti upisivanjem u pretraživač. Učenici će, radeći u paru ili samostalno, morati prepoznati lažnu objavu i onu koja je prava. Bit će podijeljeni u grupe F, A, K, E, N, E, W, S. Slova na samim krošnjama označavat će grupe učenika. Nakon određenog vremena, voditelj/nastavnik će redom, prema slovima F, A, K, E, N, E, W, S, prozivati učenike koji će predstaviti ono što se nalazi na njihovim uručcima. Predstaviti će obje vijest/objave/video te odgonetnuti koja je objava lažna, a koja stvarna. Svoje će zaključke argumentirati te će navesti obilježja lažnih vijesti i onih koje su stvarne. Ispravnim odgovorima pronaći će izlaz iz šume lažnih vijesti.

Primjere za lažne i stvarne vijesti/objave/video, nastavnici mogu pronaći sami, a mogu se poslužiti i primjerima na kraju ove razrade. Uz poštivanje privatnosti te autorskih prava.

UVODNA AKTIVNOST:

- 5 minuta

Voditelj radionice/nastavnik postavlja materijale na ploču te dijeli učenike u parove. Ako nema dovoljno učenika, mogu raditi i samostalno. Potrebno je imati osam grupa/pojedinaca. Nakon podjele, voditelj radionice/nastavnik najavljuje temu. Lažne vijesti (fake news) – kako kritički pristupati sadržajima na internetu. Navodi kako će učenici u današnjoj radionici raditi upravo to. Kritički pristupati sadržajima koje možemo pronaći na internetu te se pri tome i zabaviti kroz igru u kojoj vode Sigurka kroz šumu lažnih vijesti do mjesta sigurnijeg interneta. Voditelj/nastavnik učenicima govori kako su lažne vijesti zapravo dezinformacije koje se putem novina ili društvenih mreža plasiraju u javnost kako bi istu zastrašili ili im je svrha privući pažnju. Također, voditelj/nastavnik navodi kako učenici moraju dobro razmisliti o izvoru objava, provjeriti autora i datum objave. Voditelj/nastavnik dijeli učenicima uručke.

GLAVNA AKTIVNOST:

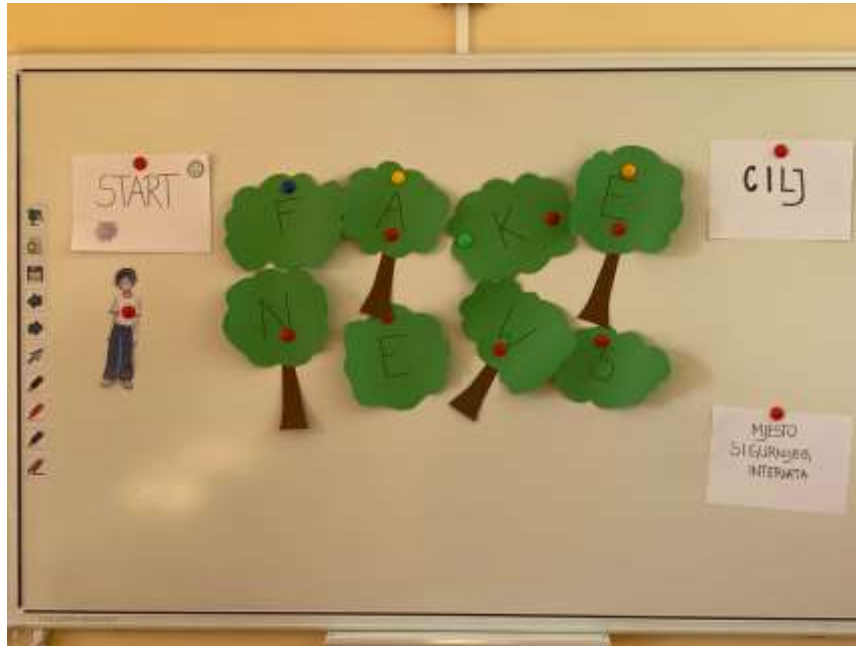
- 35 MINUTA (10 minuta za rad, 25 minuta za raspravu)

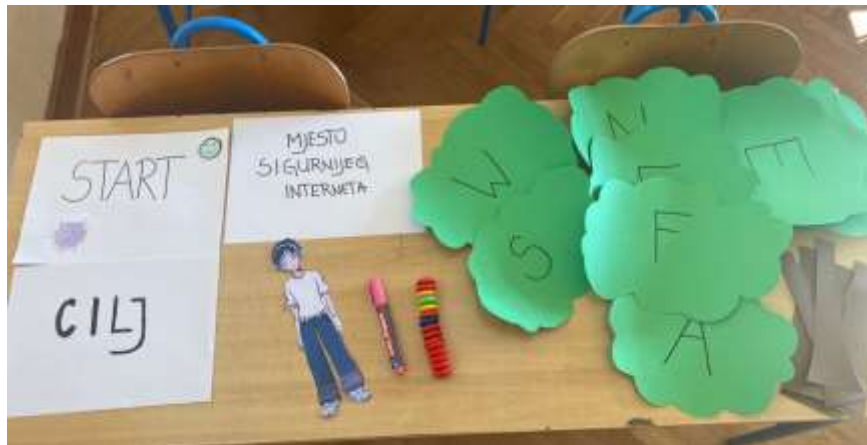
Vrijeme za rad voditelj/nastavnik može započeti riječima: „Prave vijesti pronađi i iz šume lažnih izađi!“. Navodi učenicima kako za analizu zadataka na uručku imaju 10 minuta vremena. Objašnjava da su kao zadatak dobili uručak na kojemu je jedna lažna i jedna prava vijest/objava/video te da je njihov cilj prepoznati koja je koja i argumentirano objasniti. Nakon što prođe 10 minuta, učenici će prema slovima F, A, K, E, N, E, W, S iznositi svoje zaključke te ih argumentirati. Za to će imati 20 minuta. Voditelj/nastavnik pomiče Sigurka po slovima kako bi se znalo koja je grupa na redu. Ako dobro argumentiraju i pronađu razliku između lažne i stvarne vijesti/objave/videoa, voditelj pomiče slovo na ploči kako bi otvorio put do sigurnijeg interneta. Ako grupa ne pogodi, daje im još malo vremena za rad i traženje argumenata, a krošnja pod njihovim slovom se ne miče. Voditelj/nastavnik se kasnije vraća na nju. Rasprava traje sve dok se ne oslobodi put kroz šumu.

ZAVRŠNA AKTIVNOST:

- 5 minuta

Učenici zajedno s voditeljem komentiraju obilježja lažnih vijesti, njihovu ulogu u svakodnevnom životu te stavljaju naglasak na potrebu izgradnje što sigurnijeg interneta sa što manje lažnih vijesti/videoa/objava. Mogu posjetiti i stranicu Centra za sigurniji Internet.

Izvori za lažne vijesti/video/objave:

1. Top pet viđenja NLO-a (izvor: Youtube)
2. Kruži nova snimka „čudovišta iz Loch Nessa“. (izvor: Indeks.hr)
3. "Ghost man" saves little girl's life - captured on CCTV (izvor: Youtube)
4. Ghost accidents reality, car crash (izvor: Youtube)
5. Fanovi tvrde: Jackson je živ, lažirali su mu potvrdu o smrti (izvor: 24sata)
6. King Kong caught on camera&spotted in real life! (izvor: Youtube)

7. Novo javljanje Španjolca koji je zapeo u budućnosti: Život mi je noćna mora, doznao sam istinu (izvor: 24sata)
8. Primjer lažne objave na Facebooku:

Ne zaboravite da sutra počinje novo Facebook pravilo na kojem mogu koristiti vaše fotografije. Ne zaboravite da je rok danas!!! Može se koristiti u pravosudnim slučajevima u slučajevima protiv vas. Sve što ste objavili postaje javno od danas, čak i izbrisane poruke ili zabranjene fotografije. Jednostavna opcija copy-paste ne košta ništa, bolje je spriječiti nego liječiti. Vijesti Kanala 13, razgovarali su o promjeni politike privatnosti na Facebooku. Ne dam Facebooku ili Facebook organizacijama dozvolu da koriste moje fotografije, informacije, poruke ili objave, prošlost i budućnost. Ovim izjavom upozoravam Facebook da je službeno zabranjeno puštanje, kopirati, distribuirati ili uzimati bilo koju drugu akciju počinio protiv mene na temelju ovog profila i / ili njegovog sadržaja. Sadržaj ovog profila je privatna i povjerljiva informacija. kršenje privatnosti može biti kažnjen po zakonu (ucc 1-308-1 1 308-103 i status Rima. Napomena: Facebook je sada javna jedinica. Svi članovi moraju objaviti ovu poruku. Ako želite, možete učiniti copy/paste ove verzije.